ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

З МАТЕРІАЛАМИ IX МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

30 СІЧНЯ 2026 РІК

М. ХАРКІВ, УКРАЇНА

«МІЖГАЛУЗЕВІ ДИСПУТИ: ДИНАМІКА ТА РОЗВИТОК СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ З МАТЕРІАЛАМИ IX МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

МІЖГАЛУЗЕВІ ДИСПУТИ: ДИНАМІКА ТА РОЗВИТОК СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

30 січня 2026 рік
м. Харків, Україна

Вінниця, Україна
«UKRLOGOS Group»
2026

ХІРУРГІЧНЕ ЛІКУВАННЯ ПРИ ПОШКОДЖЕННІ МАГІСТРАЛЬНИХ СУДИН

Стельмах Анастасія Вячеславівна
Здобувач вищої освіти
Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Кучеренко Богдан Юрійович
Асистент кафедри екстреної та невідкладної медичної допомоги, ортопедії, травматології та протезування
Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Науковий керівник: Власенко В'ячеслав Григорович
Канд.мед.наук, доцент кафедри екстреної та невідкладної медичної допомоги, ортопедії, травматології та протезування
Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Магістральні судини – це артерії та вени з великим діаметром, які забезпечують основний кровотік в організмі людини. Протягом життя будь-яка людина отримує травми різного характеру – від звичайних подряпин до травм несумісних з життям. Судинні ушкодження при високоенергетичній травмі є невідкладними станами, що загрожують життю та кінцівкам, потребують швидкої діагностики та втручання. [1] Судинні травми верхніх кінцівок зустрічаються відносно рідко, становлячи близько 1% усіх травматичних ушкоджень. Однак, на них припадає від 30% до 40% випадків артеріальних травм верхніх кінцівок. Крім того, значні пошкодження судин тулуба зустрічаються менш ніж у 1% випадків травм. Незважаючи на рідкість, значні судинні травми загрожують життю, часто потребують невідкладного втручання та пов'язані з 10-20% смертністю [2].

Мета роботи. Мета полягає в узагальненні методів оперативного втручання при різноманітних ушкодження магістральних судин.

Матеріали та методи дослідження: було вивчено вітчизняні та англомовні публікації останніх років.

Результати та обговорення. Високий ризик ішемічних ускладнень при судинних порушеннях потребує негайного відновлення кровотоку. Відновлення цілісності судини (або відновлення кровотоку за допомогою шунтування), яке відбувається в межах трьох годин після травми, як

правило, дає найкращі результати. При різноманітних травмах першим кроком є дебридмент (очищення) відмерлих тканин і визначення (здорових) країв рани. Далі проводиться оцінка притоку і відтоку крові. Якщо кровотік порушений, проксимально та дистально вводять балонний катетер (Фогарті), щоб вилучити тромби. [3] Після кожної спроби відновлення кровоточу, хірург має перевірити якість шунта та сам кровотік.

Пацієнта слід оцінити на предмет розвитку компартмент-синдрому. Біль при певних рухах, особливо при пасивному розтягуванні м'язів, є найбільш раннім клінічним показником компартмент-синдрому. [3] Оперативна фасціотомія рекомендована, особливо при супутніх венозних травмах, пошкодженнях скелету і з тупою роздавлючою травмою.[4] Для шунтування аутогенна вена залишається «золотим стандартом». Розширений політетрафторетилен рекомендований в якості провідника в артеріях середнього розміру для дефектів довжиною від 2 до 6 см. Протезні матеріали варто уникати в інфікованих ранах, щоб уникнути подальших ускладнень. [4] Активна хірургічна тактика при судинній травмі дозволяє зупинити кровотечу з магістральних судин, знизити летальність, відновити магістральний кровоплин, зберегти кінцівку. [5]

Висновки: Отже, ушкоджені магістральні судини – небезпечний стан, з ризиком смертельної крововтрати. Невідкладна медична допомога та хірургічне втручання дозволять врятувати і тканини, і людину.

Список використаних джерел:

1. Zain Ul Abidin M, Assaf M, Ali AA, Shehata Abdelmesih S, Alsharif MM, Hamid Mohammed MI, Ibrahim A, Alkhazendar AH, Ijaz F, Awan M, Khan A. Vascular Injury Patterns in High-Energy Trauma: A Systematic Review of Incidence, Diagnostic Modalities, and Management Strategies. Cureus. 2025 Sep 7;17(9):e91761. doi: 10.7759/cureus.91761. PMID: 41063909; PMCID: PMC12501805.
2. Evans LL, Aarabi S, Durand R, Upperman JS, Jensen AR. *Torso vascular trauma*. Semin Pediatr Surg. 2021;30:151126 (цитовано за: Zain Ul Abidin M et al., 2025).
3. Судинна травма (Vascular Injury) : клінічні настанови (CPG) [Електронний ресурс] : переклад. — Режим доступу: https://tccc.org.ua/guide/vascular-injury-cpg
4. Cunningham PR, Cushman M. Management of vascular trauma. *J Natl Med Assoc*. 1987;79(7):721-725.
5. Рошинець В. В., Касимов К. В. Хірургічна тактика при травмах судин = Surgical approach for vascular injuries / наук. керівник: Попович Я. М. // Матеріали наукової конференції. — Ужгород : Ужгородський національний університет, [рік]. — С. 46.